

Asia: VN/9020/2019

Sähköisen viestinnän palveluista annetun lain uudistaminen

Lausunnonantajan lausunto

Yleiset huomiot esityksestä

-

Taajuuksien käyttö ja verkkotoimiluvat

-

Käyttöoikeuden luovutukseen ja yhteenliittämiseen liittyvät velvollisuudet

-

Yleispalvelu

Erityinen kysymys: Mikä olisi riittävä yleispalveluliittymän nopeus ja millaiset laatuvaatimukset siihen tulisi asettaa?

Kuluttajaliitto pitää riittävän nopeaa internetyhteyttä keskeisenä peruspalveluna. Viestintäpalvelun ohella se on enenevässä määrin myös portti muihin peruspalveluihin, kuten pankki-, sosiaali- ja terveyspalveluihin. Internetyhteyden nopeuden pitää seurata tekniikan kehittymistä, palveluissa tapahtuvia muutoksia, käyttäjien tarpeiden muuttumista ja yleisesti käytössä olevia yhteysnopeuksia. Lausuttavana olevan hallituksen esitysluonnoksen mukaan liittymänopeudeltaan 10 megabittiä sekunnissa tai nopeampien liittymien osuus kaikista kiinteiden verkkojen välityksessä toteutetuista liittymistä oli vuoden 2018 lopussa noin 93 prosenttia ja samaan aikaan käytössä olleista matkaviestinverkkojen tiedonsiirtoliittymistä noin 96 prosentin nopeus oli 10 megabittiä sekunnissa tai enemmän ja noin 51 prosentilla vähintään 100 megabittiä sekunnissa.

Ruotsissa laajakaistan yleispalvelunopeus on vuoden maaliskuusta 2018 lähtien ollut 10 megabittiä sekunnissa. Alueilla, joilla tällaista kohtuuhintaista yleispalvelua ei ole saatavilla markkinaehtoisesti, jaetaan valtion tukea.

Kuluttajaliitto ei pidä ehdotettua 5 Mbit/s yleispalveluliittymän nopeutta riittävänä, koska kaikki ihmisten keskeisinä pitämät palvelut eivät välttämättä toimi riittävän hyvin ehdotetulla nopeudella. Esimerkiksi keskeisten kotimaisten televisiokanavien suoratoistopalveluiden verkkosivujen mukaan teräväpiirtolähetysten katseluun suositellaan 5–7 Mbit/s tiedonsiirtonopeuksia. Lisäksi on huomioitava se, että samassa kotitaloudessa useampi ihminen saattaa samanaikaisesti käyttää samaa liittymää videoiden katseluun. Kuluttajaliiton mielestä yleispalveluliittymän nopeuden pitäisi olla vähintään 10 Mbit/s.

Kuluttajaliitto on tietoinen yleispalvelunopeuden nostamisesta operaattoreille aiheuttamista kustannuksista. Hallituksen esitysluonnoksen perusteella ne olisivat kuluttajaliiton esittämällä nopeudella 52 miljoonaa euroa. Liikenne- ja viestintäviraston mukaan Suomessa oli viime vuonna 11,1 miljoonaa matkapuhelin- ja nettiliittymää eli keskimääräinen kustannus yhtä liittymää kohti on laskennallisesti noin viisi euroa, mitä ei voitane pitää kohtuuttoman suurena.

Numerointi ja valtakunnalliset tilaajanumerot

Kuluttajaliitto on tyytyväinen tilaajanumerojen erityishinnoittelun poistumiseen. Se lisää loppukäyttäjien tasa-arvoisuutta, koska soittaminen valtakunnallisiin tilaajanumeroihin maksaa saman verran soitettaessa lanka- ja matkapuhelimista. Lisäksi nämä numerot kuuluvat muutoksen jälkeen matkapuhelinliittymien puhepaketteihin tai rajattomiin liittymiin, joten kuluttajat välttyvät lisämaksuilta soittaessaan näihin numeroihin.

Käyttäjän ja tilaajan oikeudet

Erityisiä kysymyksiä:

- 1. Ehdotetulla uudella 108 a §:llä säädettäisiin teleyritysten tarjoamien palvelujen muodostamista paketeista. Teledirektiivin 107 artiklaan perustuvalla sääntelyllä pyritään helpottamaan palveluntarjoajan vaihtamista.**
- 2. Esityksessä ehdotetaan, ettei teledirektiivin VI liitteen B osan b kohdassa tarkoitettua internetyhteyspalvelun tarjoajan velvollisuutta täytäntöönpanna Suomessa. Kyseinen velvollisuus koskee internetyhteyspalvelun tarjoajan velvollisuutta tarjota sähköpostien edelleenlähetystä tai pääsyä sähköpostiin sopimuksen päättymisen jälkeen.**

Hallituksen esitystä valmisteltaessa liikenne- ja viestintäministeriö selvitti, onko ylipäänsä lainkaan tarvetta direktiivin vaatimuksia pidemmälle menevälle käyttäjien oikeuksien erillissäätelylle vai voitaisiinko sääntely jättää yleisten kuluttajansuojasäännösten varaan. Kuluttajaliitto on tyytyväinen siihen, että ei katsottu olevan tarvetta purkaa olemassa olevaa sääntelyä. Yleisessä kuluttajansuojalainsäädännössä ei ole asiaan soveltuvia säännöksiä ja käytännössä sääntelyn purkaminen olisi johtanut tarpeeseen turvautua kuluttajansuojalain säännösten analogiseen soveltamiseen ja sopimusoikeuden yleisiin periaatteisiin.

Kuluttajaliitto on tyytyväinen esitettyihin muutoksiin. Ne parantavat monin tavoin kuluttajien oikeusturvaa.

Erityisen tyytyväinen Kuluttajaliitto on määräaikaisten mobiililiittymäsopimusten enimmäiskeston rajoittamiseen 12 kuukauteen. Ehdotettu muutos antaa kuluttajille nykyistä paremman mahdollisuuden vaihtaa hinnaltaan edullisempaan tai laadultaan parempaan liittymään. Kuluttajan oikeuksia parantaa myös hänen mahdollisuutensa tarkastaa matkaviestinverkon liittymäsopimuksensa päättymispäivämäärä nykyistä helpommin. Kuluttajaliitosta on tärkeää, että määräaikaaisuuden tarkastuspalvelu olisi myös niiden kuluttajien käytössä, joilla ei ole älypuhelinta (esimerkiksi tekstiviestipohjainen).

Kuluttajaliitto katsoo, että 109 §:n 3 momenttiin ehdotettu muutos ei heikennä määräaikaisten sopimusten ketjuttamisen kieltoa eikä siten kuluttajan asemaa. Momenttiin ehdotetut tiedottamista koskevat muutokset parantavat kuluttajan asemaa.

Sopimuksen irtisanomista koskevaa 116 §:ää koskevissa muutosehdotuksissa on kuluttajan kannalta sekä parannuksia että heikennyksiä. Viestintäpalvelusopimuksen käyttämättä jäävään sopimusaikaan kohdistuvia maksuja koskeva ehdotus parantaa kuluttajan asemaa erityisesti tilanteissa, joissa hän joutuu irtisanomaan määräaikaisen sopimuksen sosiaalisen suoritusesteen takia. Irtisanomisoikeuden rajaamisen laajentaminen verolainsäädännön muutoksista johtuneista sopimusehtojen heikennyksistä kaikkiin lainsäädännön muutoksista johtuneisiin sopimusehtojen heikennyksiin heikentää ainakin periaatteessa kuluttajien asemaa.

Kuluttajalla esitetään oikeutta saada laajat ennakkotiedot ennen viestintäpalvelusopimuksen tekemistä sekä ytimekäs sopimustiivistelmä ennen kuin viestintäpalvelusopimus sitoo häntä. Ytimekäs sopimustiivistelmä helpottaa kuluttajien mahdollisuutta olla selvillä ennen sopimuksen tekemistä siitä mihin hän sitoutuu, esimerkiksi siitä onko sopimus määräaikainen. Erityisen tärkeänä kuluttajaliitto pitää vaatimusta siitä, että jos sopimustiivistelmää ei voida antaa ennen sopimuksen tekemistä, se on annettava viipymättä sopimuksen tekemisen jälkeen ja että tällöin sopimus tulee voimaan vasta, kun kuluttaja on sopimustiivistelmän saatuaan nimenomaisesti hyväksynyt sopimuksen. Käytännössä vaatimus voi vähentää viestintäpalvelujen puhelinmyyntiin liittyviä ongelmia: kuluttajalle jää mahdollisuus jälkikäteen pohtia haluaako hän sitoutua sopimukseen.

Teleyritysten tarjoamia paketteja koskevaan ehdotusta Kuluttajaliitto kannattaa. Vaikka ehdotus ei sinänsä muuttane kuluttajariitalautakunnan käytännössä muodostunutta oikeustilaa, se kuitenkin selventää nykyistä tilannetta.

Myös ehdotetut internetyhteyspalvelun tarjoajan vaihtamista sekä teleyrityksen tiedonantovelvollisuutta ja tiedottamista muutokset parantavat kuluttajien asemaa.

Kuluttajaliitto esittää, että teledirektiivi pannaan täytäntöön myös siltä osin, kun siinä säädetään sähköpostien edelleenlähetyksestä tai pääsystä sähköpostiin sopimuksen päättymisen jälkeen. Vaikka kuluttajat käyttävät yleisesti myös muita kuin teleyritysten käyttämiä sähköpostipalveluja, moni kuluttaja käyttää myös teleyritysten palveluja. Kuluttaja ei aina muista tai ymmärrä, että liittymää vaihdettaessa sähköpostit häviävät.

Tietoturva ja kybersertifiointi

-

Verkkotunnukset

Kuluttajaliitto pitää perusteltuna antaa Liikenne- ja viestintävirastolle toimivaltuus määrätä verkkotunnuksen käyttäjän tunnistamisesta. Käyttäjätietojen oikeellisuuden varmistaminen on omiaan estämään tai ainakin vaikeuttamaan verkossa tapahtuvaa kuluttajien huijaamista. Myös tietosuojanäkökulmasta tietojen oikeellisuus on hyödyllistä.

Tiedon saannin estoa koskeva määräys

-

Audiovisuaalisten palveluiden sääntely

Kuluttajaliitto on tyytyväinen siihen, että ääni- ja tekstitysvelvoitteet laajenevat tilausohjelmalveluihin sekä tekstitykselle asetetaan laatuvelvoite. Tämä lisää ihmisten yhdenvertaisuutta ja parantaa erityisesti erityisryhmien asemaa. Muutos palvelee myös muita television katsojia, kuten ikääntyvää tai vieraskielistä väestöä.

Kuluttajaliitosta tulisi myös harkita suorien lähetysten tekstitystä koskevaa sääntelyn kehittämistä. Ensinnäkin pitäisi miettiä sitä, pitäisikö velvoittaa tekstittämään osa ohjelmista suorana. Lisäksi pitäisi pohtia mahdollisuutta velvoittaa tekstittämään ne suorat ohjelmat, joita ei tekstitetä itse lähetyksen aikana, yleisölle tarkoituksenmukaiseen aikaan lähetettävän uusinnan yhteydessä tai jos ohjelma asetetaan katsojien saatavaksi tilausohjelmalveluun, 12 tunnin sisällä alkuperäisestä lähetyksestä.

Kuvaohjelmalain muutokset

-

Viestintäverkkojen sijoittaminen

-

Vaaratiedottaminen ja muutokset lakiin vaaratiedotteesta

-

Viranomaisten toiminta, teletoimintailmoitus ja maksut

-

Autoradiot, muutos ajoneuvolakiin

-

Muut huomiot

Erityinen kysymys: Onko esityksen keskeiset vaikutukset (erityisesti taloudelliset) arvioitu?

-

Niemi Timo
Kuluttajaliitto – Konsumentförbundet ry